

**UNIVERSITETI I TETOVËS
УНИВЕРЗИТЕТ ВО ТЕТОВО**

**PËRSHKRIMI SIPAS DESKRIPTORËVE TË PËRGJITHSHËM DHE SPECIFIK
ОПИС СПОРЕД ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ДЕСКРИПТОРИ**

**FAKULTETI: FILOLOGJIK
ФАКУЛТЕТ: ФИЛОЛОШКИ**

	Прв циклус		Cikli i parë
Програма	Македонски јазик и книжевност- Наставна насока	Programi	Gjuhë dhe letërsi maqedone-drejtimi Arsimor
Научно подрачје	6 Научно подрачје-Хуманистички науки 604 Наука за јазикот(Лингвистика) 612 Наука за книжевност 64000 Македонистика	Sfera shkencore	6 Shkencat humane 604 Shkenca mbi gjuhën (Linguistika) 612 Shkenca mbi letërsinë 64000 Maqedonistika
Научно поле		Fusha shkencore	
Научно област		Lënda shkencore	

	3+2/4+1	ECTS
Траење на студиите	4+1	240
Kohëzgjatja e studimeve		

	CIKLI I
Наслов на диплома	Дипломиран професор по Македонски јазик и книжевност
Titulli i diplomës	Professor i gjuhës dhe letërsisë maqedone

1.a DESKRIPTORËT E PËRGJITHSHËM / ОПШТИ ДЕСКРИПТОРИ

Dituri dhe të kuptuarit e diturive Знаење и разбирање	<p>Fiton njohuri dhe kuptim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nga fusha e gjuhësisë dhe letërsisë; • Për zhvillimin e raporteve pozitive ndaj gjuhës dhe letërsisë; • Për përshkrimin e fenomeneve gjuhësore; • Për gjuhën si mjet komunikimi; • Për të kuptuarit e të gjitha niveleve të gjuhës, më konkretisht të gjuhës maqedonase, si lëndë mësimore; • Për njohjen e veçorive të gjuhës maqedonase si pjesë e familjes së gjuhëve sllave, por edhe si pjesë e bashkësisë gjuhësore ballkanike; • Të funksionit konjuktiv, emocional, kreativ dhe social të gjuhës dhe letërsisë si dhe përdorimin e drejtë të këtyre funksioneve; • Për krijimin e raportit pozitiv ndaj ngjarjeve kulturore; • Për njohjen dhe dallimin e gjinive dhe llojeve letrare; • Për njohjen e letërsisë maqedonase dhe fitimin e shkathtësive për kontekstualizimin e saj në raport me letërsisë tjera kombëtare; • Për krijimin e teksteve letrare dhe rëndësinë e tyre (shoqërore, kulturore dhe estetike); • Për vlerësimin e teksteve letrare me vetëdije për ndryshueshmërinë e normave letrare-estetike; • Për drejtimet, fenomenet dhe proceset në letërsinë botërore; • Për teori të ndryshme dhe drejtime në studimin e gjuhës dhe studimin e letërsisë; • Për funksionet t ndryshme të gjuhës dhe letërsisë: gjuhës së mjet komunikimi dhe gjuhës si medium përmes së cilit krijohet letërsia; • Për zbatimin e metodologjive të ndryshme në studimin e letërsisë; • Për klasifikimet dhe preferencat e nevojshme për formimin e profilit të mësimdhënësit; • Për zhvillimin e procesit mësimor në arsimin fillor dhe arsimin e mesëm.
--	---

	<p>Се стекнува со знаења и разбирања:</p> <ul style="list-style-type: none"> • од областа на лингвистиката и книжевноста. • за развивање позитивен однос кон јазикот и кон книжевноста; • за опис на јазичните појави; • за јазикот како средство за комуникација; • за осознавање на сите рамништа на јазикот, поконкретно на македонскиот јазик, како наставен предмет; • за осознавање на особеностите на македонскиот јазик како дел од словенското јазично семејство, но и како дел од балканскиот јазичен сојуз; • на когнитивната, емоционалната, креативната и социјалната функција на јазикот и на книжевноста, како и правилна употреба на тие функции; • за стекнување позитивен однос кон културните случувања; • за препознавање на книжевните видови и жанрови; • за познавање на македонската книжевност и способност за нејзино контекстуализирање во однос на другите национални книжевности; • за создавањето на книжевните текстови и за нивното значење (општествено, културно, естетско); • за вреднување на книжевните текстови со свест за променливоста на книжевно-естетската норма; • за правците, појавите и процесите во светската книжевност; • за различни теории и правци во проучувањето на јазикот и во проучувањето на книжевноста, • за различни функции на јазикот и книжевноста: јазикот како средство за комуникација и јазикот како медиум низ кој се остварува книжевноста. • за примена на различни методологии во проучување на книжевноста; • за квалификациите и преференциите потребни за оформување на профилот наставник; • за изведување настава во основно и во средно образование.
<p>Zbatimi i diturive dhe të kuptuarit e diturive Примена на знаење и разбирање</p>	<p>Fitohet me aftësinë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Për zbatimin e njohurive gjatë analizës dhe shtjellimit të strukturave dhe fenomeneve gjuhësore dhe letrare; • Për zbatimin e instrumenteve përkatëse (teori dhe metodologji të ndryshme) gjatë shtjellimit dhe klasifikimit të fenomeneve gjuhësore dhe letrare; • Zbatim të mjeteve të përshtatshme gjuhësore për komunikim të përshtatshëm shoqëror me qëllim të vetëdijes për rëndësinë e zgjedhjes së mjeteve gjuhësore për arritje të suksesit gjatë komunikimit; • Përdorim të njohurive përkatëse gjatë njohjes së veçorive të gjuhës maqedonase si pjesë e familjes ëс gjuhëve sllave, por edhe si pjesë e bashkësisë së gjuhëve ballkanike <p>Се стекнува со способност:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за примена на знаењата при анализа и опис на јазичните и книжевните структури и појави; • за применување соодветен инструментариум (различни методологии и теории) при опис и класификација на јазичните и книжевните појави, • примена на соодветните јазични средства за соодветна општествена комуникациска намена со свест за значењето на изборот на јазичното средство за успешност на комуникацијата; • употреба на соодветните знаења при осознавање на особеностите на македонскиот јазик како дел од словенското јазично семејство, но и како дел од балканскиот јазичен сојуз
<p>Shkathësi komunikimi Комуникациски вештини</p>	<p>Pajiset me aftësi për:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të menduarit logjik , abstrakt , analitik , shoqëror dhe të menduarit divergjent ; • Pavarësi dhe vetë- iniciativë në zgjidhjen e problemeve ; • Përdorimin e njohurive të fituara të gjuhës në analizimin e teksteve të shkruara ; • Analizë të veprave letrare; • Analizë të karakteristikave gjuhësore; • Prezantim të njohurive për çështjet e duhura gjuhësore dhe letrare para ekspertëve profesional dhe publikut të pakualifikuar <p>Се стекнува со способност за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • логично, апстрактно, аналитичко, дивергентно и асоцијативно размислување; • самостојност и самоиницијативност во решавањето на проблемите; • употреба на здобиените јазични сознанија при анализирање пишани текстови;

	<ul style="list-style-type: none"> • анализа на книжевните дела; • анализа на јазичните особености; • презентирање на стручното знаење за соодветни лингвистички и книжевни проблеми пред стручна и нестручна јавност
Aftësi për vlerësim Способност за проценка	<ul style="list-style-type: none"> • Tregon aftësinë për të vlerësuar njohuritë e bashkëbiseduesve në mënyrë që të përshtaten me mënyrën e prezantimit të dijes në mënyrë që të mësohen, kuptohen dhe të zbatohen në mënyrë të duhur nga përfituesit e përmbajtjeve të reja . • Demonstron aftësi për të zgjedhur konceptet shkencore të përshtatshme , parimet, teoritë dhe metodat e hulumtimit të cilët do të zbatohen në praktikë për të adresuar çështjet gjuhësore dhe letrare .
	<ul style="list-style-type: none"> • Показува способност за проценка на знаењата на соговорниците со цел адаптација на начинот на презентација на знаењата за тие да бидат соодветно научени, сфатени и применливи од страна на примателите на новите наставни содржини. • Показува способност за соодветен избор на научните концепти, принципи, теории и истражувачки методи што ќе биде применет во истражувачката практика за да одговори на лингвистички и на литературни прашања.
Shkathësi për mësim Вештини на учење	<ul style="list-style-type: none"> • Tregon aftësi për të mësuar dhe punuar në mënyrë të pavarur. • Demonstron aftësi në monitorimin dhe ndiqjen e të ariturve shkencore dhe pragmatike në fushën e fenomeneve dhe problemeve gjuhësore dhe letrare.
	<ul style="list-style-type: none"> • Показува способност за учење и за самостојна работа. • Показува вештини за следење на научните и прагматичните достигнувања од областа на лингвистичките и литературните појави и проблеми.
Dituri dhe të kuptuarit e diturive Знаење и разбирање	<ul style="list-style-type: none"> • Tregon që di dhe e kupton fushën e metodologjisë së mësimdhënies së gjuhës dhe letërsisë dhe metodat bashkëkohore të mësim në gjuhën македонска; • Demonstron njohuri dhe kuptimin e disa drejtimeve letrare stilistike dhe формационет; • Demonstron kompetenca për kryerjen analizave krahasuese ndërmjet gjuhëve të ndryshme dhe dukurive letrare; • Demonstron njohuri të gjuhës македонска dhe nivelin sinkronike dhe diakronike në të gjitha mënyrat e duhura të të mësuarit, të kuptuarit dhe ekspozimi ndaj materialit që është thelbësor për të paraqitur karakteristikat themelore të gjuhës indo -evropiane , sllave të tipit analitik; • Demonstron njohuri për karakteristikat e gjuhës македонска që janë si rezultat i përkatësisë së bashkimit gjuhësor Ballkanik dmth të bashkëjetesës me gjuhët fqinje të Ballkanit dhe të kërkojnë mënyra të përshtatshme për shpjegimin e këtyre karakteristikave; • Demonstron njohuri dhe të kuptuarit e letërsisë të shkruar në gjuhën македонска me të gjitha karakteristikat e saj historike dhe moderne dhe aftësitë e krahasimit të saj me letërsitë e gjuhëve të tjera .
	<ul style="list-style-type: none"> • Показува дека ја знае и го разбира полето на методологијата на наставата на македонски јазик и македонска книжевност и модерните методи на настава по македонски јазик; • Показува знаење и разбирање за определени книжевни правци и стилски формации; • Изразува компетенции за спроведување на споредбена анализа помеѓу различните јазици и литературни појави; • Показува знаење од областа на македонскиот јазик и на синхронско и на дијахронско рамниште со сите соодветни начини за учење, разбирање и изложување на материјата што се суштински за да се презентираат темелните карактеристики на овој индоевропски, словенски јазик од аналитички тип; • Показува знаење на карактеристиките на македонскиот јазик кои се резултат на припадноста во балканскиот јазичен сојуз т.е. на долговековниот соживот со соседните јазици на Балканот и бараат соодветен начин на пристап кон објаснувањето на тие карактеристики; • Показува знаење и разбирање на литературата напишана на македонски јазик со сите нејзини историски и современи особености и можност и умење за нејзина споредба со литературите на другите јазици.

<p>Zbatimi i diturive dhe të kuptuarit e diturive Примена на знаење и разбирање</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Për zbatimin e njohurive përkatëse nga sfera e të kuptuarit të funksionit konjuktiv, emocional, kreativ dhe social të letërsisë, si dhe përdorimin adekuat të këtyre funksioneve; • Për zbatimin e njohurive të fituara të nevojshme të arritura në kuadër të klasës në arsimin fillor dhe arsimin e mesëm.
<p>Shkathësi komunikimi Комуникациски veshтини</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim të teksteve letrare me vetëdije të ndryshueshmërisë së normës letrare – estetike. • Kontekstualizim të teksteve letrare në raport me letërsitë e tjera kombëtare . • Transferim të njohurive dhe të kuptuarit në mënyrën e duhur, si brenda institucioneve arsimore dhe të tjera .
<p>Aftësi për vlerësim Способност за проценка</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstron aftësi për çasje kritike lidhur me informacionin ekzistues dhe të ri nga burime profesionale apo amatore, duke lënë hapësirë për të menduarit produktiv dhe të angazhohen në sintetizimin dhe integrimin e tyre në kërkimet shkencore për ndonjë problem të caktuar. • Показува способност за критички однос кон постојните и новодобиентите информации, од стручни или нестручни извори, оставајќи простор за продуктивно размислување и самостојно ангажирање при нивно sintetizирање и интегрирање во научното истражување на даден проблем.
<p>Shkathësi për mësim Veshтини на учење</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstron aftësi për të menduarit kritik që ofron zhvillim profesional dhe trajnim. • Показува veshтини за критичко мислење кое му овозможува професионална надградба и usovrshuвање.

Shefi i programit studimor
Doc.dr. Marina Spasovska

v.v

Dekani i fakultetit
Prof.dr. Fatmir Sulejmani

Koordinatori për ECTS
Mr.sc. Lindita Asani